

6

INDÚSTRIA

RESUM

L'any 2003 no ha representat un canvi de tendència respecte de l'any anterior. Dos factors que cal tenir molt en compte a l'hora d'explicar l'evolució d'aquest sector són l'estancament de la demanda i la cotització del dòlar. Fora d'això, segueixen les mateixes constants que es varen observar l'any 2002: un descens de l'ocupació assalariada i per compte propi, i una confirmació de les expectatives empresarials negatives sobre el futur, aspectes que mesuren l'indicador del clima industrial i l'evolució de la utilització de la capacitat industrial.

En aquest sentit, l'índex de producció industrial de l'Institut Nacional d'Estadística (INE), a les Illes Balears, presenta una baixada d'1,2 punts percentuals, fins a situar-se en 110,3, mentre que a escala estatal creix un 1,6%. Quant a aquest darrer punt, cal esmentar que la Direcció General d'Economia elabora un índex de producció industrial propi, el qual obté un creixement positiu per a les Balears durant l'exercici 2003.

També s'observen altres dades significatives. D'una banda, es fa palesa una pèrdua de productivitat en el sector de més de 5 punts percentuals, mentre que durant l'any 2002 la productivitat va créixer un 3,15%. D'altra banda, s'observa que ha crescut de manera substancial la facturació elèctrica, que ha superat en més del doble la taxa de creixement que es va obtenir l'any anterior.

Finalment, l'estadística de l'any 2003 corresponent als expedients que ha tramitat el Registre Industrial de la Direcció General d'Indústria valora el total de la inversió en 87,4 milions d'euros, que corresponen a un total de potència elèctrica instal·lada de 221.814 quilowatts i a un total de creació de noves ocupacions de 4.322 persones, 3.150 menys que l'any anterior.

6.1.

INTRODUCCIÓ

En aquest apartat s'analitza l'evolució del sector industrial i es desglossa per estructures d'empresa i per branques productives: l'energia, les branques que es relacionen amb el sector de la construcció, les branques exportadores i la branca de l'alimentació. Finalment, s'analitza l'evolució de les expectatives empresarials i la influència que tenen en la inversió.

L'exercici 2003 no ha representat un canvi de tendència respecte del comportament que es va observar durant el 2002. Dos factors clau que cal tenir molt en compte són l'estancament de la demanda i la cotització del dòlar amb relació a l'euro.

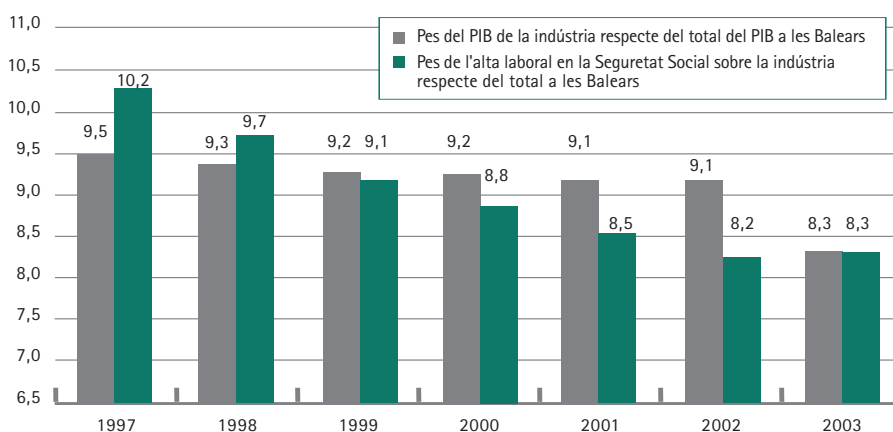
El sector industrial, l'any 2003, representava un 8,3% de l'economia.³⁵ És un fet palès que la pèrdua de representativitat del sector industrial dins l'estructura productiva, fins ara, és lenta, però constant. (Vegeu el gràfic I-12)

Quant a l'índex de producció industrial (IPI), hem de tenir en compte que s'ha produït un canvi de base a partir de les dades del 2002, la qual cosa impedeix fer

35. Segons la Direcció General d'Economia, el percentatge és del 8,6%. (Vegeu l'apartat 4.2.1.)

Gràfic I-12

Percentatge de la indústria sobre el PIB i persones d'alta laboral en la Seguretat Social (incloent-hi el règim d'autònoms) a les Illes Balears (%) (1997-2003)

Font: Tresoreria de la Seguretat Social, INE i elaboració pròpia.

comparacions. De tota manera, paga la pena destacar que, en el cas de les dades de l'INE, s'observa una tendència negativa per a l'exercici 2003 a les Balears (-1,2%), enfront d'un creixement moderat de la mitjana espanyola (1,6%). Això no obstant, si prenem en consideració les dades que ha calculat la Direcció General d'Economia, les Illes Balears continuen presentant un creixement positiu. (Vegeu el quadre I-41)

L'ocupació, mesurada a través de les sèries d'assalariats en alta a la Seguretat Social, indiquen, com la resta d'indicadors que ja s'han presentat, una desacceleració amb una pèrdua de 296 llocs de feina. (Vegeu el quadre I-42)

Quant a l'evolució de l'índex de preus industrial (IPRI, base 2000), es pot observar el comportament ascendent dels preus

durant tot l'exercici 2003, a la vegada que es palesa que l'índex que correspon a les Balears sempre ha superat, durant aquest exercici, el corresponent a Espanya, amb un diferencial mitjà de 3,1 punts, de manera que supera en 0,4 punts percentuals el diferencial de l'exercici 2002. Aquest és un factor que repercuteix en una pèrdua de competitivitat. (Vegeu el gràfic I-13)

6.2.

L'EVOLUCIÓ DE LES EMPRESES INDUSTRIALS

Durant el 2003 el nombre d'empreses industrials a les Balears ha crescut un 0,94%, més que l'any anterior, de manera que s'ha passat de 5.342 empreses a

QUADRE I-41. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (IPI)

	Balears		Espanya	% var. anual (INE)	
	(DGE)	(INE)		Balears	Espanya
1995	—	94,7	102,9	1,0	4,7
1996	—	92,5	102,2	-2,3	-0,7
1997	—	97,4	109,2	5,3	6,8
1998	—	100,7	115,1	3,4	5,4
1999	—	105,9	118,1	5,2	2,6
2000	100	109,7	122,8	3,6	4,0
2001	100,13	110,81	121,4	1,0	-1,1
2002*	99,58	111,54	98,94	—	—
2003	101	110,25	100,53	-1,2	1,6

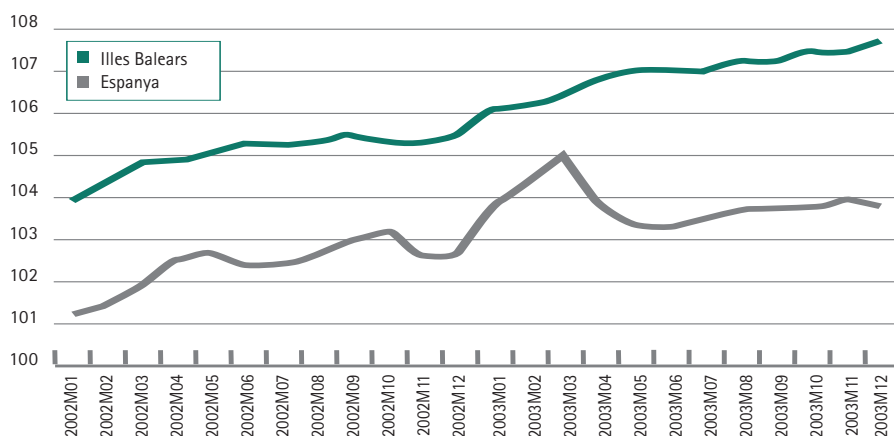
* Canvi de base de l'any 1990 a la base de l'any 2000.
Font: DGE, INE.

**QUADRE I-42. OCUPACIÓ ASSALARIADA
I PER COMPTE PROPÍ EN LA INDÚSTRIA A LES ILLES BALEARS (1995-2003)**

	Milers de persones (mitjana anual)
1995	23.863
1996	23.871
1997	23.887
1998	24.307
1999	25.260
2000	25.828
2001	26.036
2002	25.624
2003	25.328

Font: Tresoreria de la Seguretat Social i A. Montserrat.

Gràfic I-13
Índex de preus industrials a les Illes Balears (base 2002)

Fonts: INE

5.392. El grup que més ha crescut ha estat el del material de transport, amb un 11,76% (56 empreses més), seguit dels sectors de la maquinària i l'equip mecànic, que creix a una taxa del 8,74% (18 empreses més), i del paper, l'edició i les arts gràfiques, amb un 3,75 (19 empreses més). (Vegeu el quadre I-43)

Els que han ofert un comportament pitjor han estat els productes minerals no metàl·lics, en què s'ha observat una tendència negativa, igualment que durant el 2002, que han descendit fins a un -4,79% (15 empreses menys que el 2002), la fusta i el suro, que han baixat -3,40% (24 empreses menys), i el grup

de la indústria química, que baixa fins a -3,08% (2 empreses menys).

Quant a la mida de les empreses industrials de les Balears, prop del 90% de les empreses s'engloben dins les que tenen menys de 10 ocupats.³⁶ (Vegeu el quadre I-44)

6.3.

L'EVOLUCIÓ DE L'OCUPACIÓ

En termes agregats, el balanç del 2003 s'ha tancat amb una baixada de l'ocupació (assalariada i per compte propi)

36. Sobre el problema que planteja la mida de l'empresa pel que fa als processos d'innovació i de millora de la competitivitat industrial, vegeu: «Economía del conocimiento de la información en las Islas Baleares», Enric Tortosa (IMEDEA, CSIC), Jaime del Castillo (Universitat del País Basc) i Leire Ozerin (YNFIDE, SL), en: *El comportamiento de la productividad i competitivitat de les Illes Balears*, Documents, 1, Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, 2004.

QUADRE I-43. NOMBRE D'EMPRESSES INDUSTRIALS (1999-2003)

	1999	2000	2001	2002	2003	Dif. 03/02	(%)
Indústries extractives i del petroli	75	75	72	73	71	-2	-2,74
Alimentació, begudes i tabac	613	600	613	605	606	1	0,17
Indústries tèxtil, de la confecció, del cuir i del calçat	624	624	607	587	570	-17	-2,90
Fusta i suro	740	735	718	706	682	-24	-3,40
Paper, edició, arts gràfiques i reproducció en suports enregistrats	437	463	500	507	526	19	3,75
Indústria química	65	63	61	65	63	-2	-3,08
Cautxú i matèries plàstiques	38	39	39	39	39	0	0,00
Productes minerals no metàl·lics	317	316	331	313	298	-15	-4,79
Metal·lúrgia i fabricació de productes metàl·lics	643	676	694	713	728	15	2,10
Maquinària i equip mecànic	167	180	185	206	224	18	8,74
Material i equip elèctric, electrònic i òptic	136	134	145	142	142	0	0,00
Material de transport	445	454	463	476	532	56	11,76
Indústries manufactureres diverses	714	725	729	723	724	1	0,14
Energia i aigua	156	158	170	187	187	0	0,00
Total de la indústria	5.170	5.242	5.327	5.342	5.392	50	0,94

Font: INE, "Directori Central d'Empreses" (DIRCE).

**QUADRE I-44. EMPRESSES SEGONS L'ACTIVITAT PRINCIPAL (GRUPS DE LA CNAE-93)
I L'ESTRAT D'ASSALARIATS (2003)**

assalariats	Total	Sense	L'ESTRAT D'ASSALARIATS (2003)					
			D'1 a 9	De 10 a 49	De 50 a 99	De 100 a 199	De 200 a 499	Més de 500
10. Extracció i aglomeració d'antracita, hulla, lignit i torba	1	1	0	0	0	0	0	0
11. Extracció de petroli cru i gas natural; activitats dels serveis relacionats	1	1	0	0	0	0	0	0
13. Extracció de minerals metàl·lics	0	0	0	0	0	0	0	0
14. Extracció de minerals no metàl·lics ni energètics	69	17	38	13	0	1	0	0
15. Indústries de productes alimentaris i begudes	605	138	365	92	8	2	0	0

continua

**QUADRE I-44. EMPRESES SEGONS L'ACTIVITAT PRINCIPAL (GRUPS DE LA CNAE-93)
I L'ESTRAT D'ASSALARIATS (2003)**

assalariats	Total	Sense	D'1 a 9	De 10 a 49	De 50 a 99	De 100 a 199	De 200 a 499	Més de 500
	(nombre d'empreses)							
16. Indústries del tabac	1	1	0	0	0	0	0	0
17. Indústries tèxtils	148	67	74	7	0	0	0	0
18. Indústries de la confecció i de la pelleteria	171	69	88	14	0	0	0	0
19. Preparació, adobament i acabament del cuuro; fabricació d'articles de marroquineria i viatge; articles de basteria, talabarderia i sabateria	251	60	105	79	4	3	0	0
20. Indústries de la fusta i del suro; llevat de mobles; cistelleria i esparteria	682	240	404	37	1	0	0	0
21. Indústries del paper	27	8	13	6	0	0	0	0
22. Edició, arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	498	221	234	36	4	1	2	0
23. Coqueries, refinació de petroli i tractament de combustibles nuclears	1	0	1	0	0	0	0	0
24. Indústries químiques	63	12	42	9	0	0	0	0
25. Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	39	12	15	11	1	0	0	0
26. Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	298	70	166	60	2	0	0	0
27. Metal·lúrgia	11	0	9	1	1	0	0	0
28. Fabricació de productes metàl·lics, llevat de maquinària i equips	717	214	439	63	1	0	0	0
29. Indústries de la construcció de maquinària i equips mecànics	211	79	106	25	0	0	1	0
30. Fabricació de màquines d'oficina i equips informàtics	13	6	6	1	0	0	0	0
31. Fabricació de maquinària i materials elèctrics	26	3	18	5	0	0	0	0
32. Fabricació de materials electrònics; fabricació d'equips i aparells de ràdio, televisió i comunicacions	4	2	2	0	0	0	0	0

continua

**QUADRE I-44. EMPRESES SEGONS L'ACTIVITAT PRINCIPAL (GRUPS DE LA CNAE-93)
I L'ESTRAT D'ASSALARIATS (2003)**

assalariats	Total	Sense	D'1 a 9	De 10 a 49	De 50 a 99	De 100 a 199	De 200 a 499	Més de 500
33. Fabricació d'equips i instruments medicoquirúrgics, de precisió, òptica i rellotgeria	112	56	54	2	0	0	0	0
34. Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	4	1	1	2	0	0	0	0
35. Fabricació d'altres materials de transport	528	350	145	31	1	1	0	0
36. Fabricació de mobles; altres indústries manufactureres	724	292	369	58	3	1	1	0
37. Reciclatge	1	0	0	1	0	0	0	0
40. Producció i distribució d'energia elèctrica, gas, vapor i aigua calenta	19	4	11	1	1	1	1	0
41. Captació, depuració i distribució d'aigua	167	100	61	4	0	0	1	1
Total dels grups de la CNAE-93	5.392	2.024	2.766	558	27	10	6	1

Font: INE (Institut Nacional d'Estadística), DIRCE.

de -1,2%. D'altra banda, el pes que el grup de treballadors autònoms representa respecte del total d'ocupats en el sector industrial de les Balears és del 19%, ponderació que es manté constant des d'anys enrere. (Vegeu el quadre I-45)

El 89% d'aquestes empreses tenen menys de 10 empleats. Si atenem els grups que aglutinen més de 100 ocupats, destaquen la fabricació d'altres materials de transports, que creix un 11,86%, i que ha generat 56 llocs de feina més que el 2002; les indústries de la construcció de maquinària i d'equips mecànics, amb un increment del 8,76% (17 llocs de feina

més), i l'edició, les arts gràfiques i la reproducció de suports enregistrats, amb un augment del 3,53% (17 llocs més, a l'igual del grup anterior).

Només quatre grups presenten unes taxes negatives d'ocupats: la fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics; la preparació, l'assaonament i l'acabament del cuir; la indústria de la fusta i del suro, i la indústria de la confecció i la pelleteria. El conjunt d'aquests grups representen una pèrdua de 57 llocs de feina respecte de l'any anterior, la qual cosa significa una baixada en termes percentuals de -3,90%.

**QUADRE I-45. OCUPACIÓ ASSALARIADA I PER COMPTE PROPÍ A LES ILLES BALEARS
(MITJANA ANUAL), 2003**

	Assalariats	Autònoms	Total
10. Extracció i aglomeració d'antracita, hulla, lignit i torba	2	0	2
11. Extracció de petroli cru i gas natural; activitats dels serveis relacionats	—	1	1
14. Extracció de minerals no metàl·lics ni energètics	462	68	530
15. Indústries de productes alimentaris i begudes	4.733	659	5.392
17. Indústries tèxtils	265	154	419
18. Indústries de la confecció i de la pelletteria	509	231	740
19. Preparació, adobament i acabament del cuir; fabricació d'articles de marroquineria i viatge; articles de basteria, talabarderia i sabateria	2.376	305	2.681
20. Indústries de la fusta i del suro; llevat de mobles; cistelleria i esparteria	1.175	1.016	2.191
21. Indústries del paper	224	20	244
22. Edició, arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	1.920	441	2.360
23. Coqueries, refinació de petroli i tractament de combustibles nuclears	—	1	1
24. Indústries químiques	490	62	552
25. Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	98	17	116
26. Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	2.168	474	2.642
27. Metal·lúrgia	133	23	156
28. Fabricació de productes metàl·lics, llevat de maquinària i equips	2.457	657	3.113
29. Indústries de la construcció de maquinària i equips mecànics	620	142	763
30. Fabricació de màquines d'oficina i equips informàtics	34	4	38
31. Fabricació de maquinària i materials elèctrics	524	297	821
32. Fabricació de materials electrònics; fabricació d'equips i aparells de ràdio, televisió i comunicacions	9	7	16
33. Fabricació d'equips i instruments medicoquirúrgics, de precisió, òptica i rellotgeria	182	95	276
34. Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	13	18	31
35. Fabricació d'altres materials de transport	1.489	647	2.136
36. Fabricació de mobles; altres indústries manufactureres	2.630	804	3.434
37. Reciclatge	36	6	42
40. Producció i distribució d'energia elèctrica, gas, vapor i aigua calenta	1.157	9	1.166
41. Captació, depuració i distribució d'aigua	1.623	53	1.676
Total dels grups de la CNAE-93	25.328	6.209	31.537

Font: INE (Institut Nacional d'Estadística), DIRCE.

6.4.

L'EVOLUCIÓ DE LES BRANQUES INDUSTRIALS

Un element important que s'ha de tenir en compte a l'hora d'examinar les branques industrials és si són indústries no manufactureres o bé si són indústries manufactureres. En el primer cas, la demanda que tenen acostuma a dependre del creixement del PIB regional, ja que són branques que subministren infraestructures bàsiques, com ara l'energia. En canvi, les branques manufactureres poden respondre a diferents demandes del mercat i s'ajusten molt ràpidament als canvis conjunturals.

Altrament, en el cas de les Illes Balears convé considerar que l'activitat dels establiments industrials manufacturers se centra principalment en la demanda interior; en particular, la del consum ocupa entorn del 51%, mentre que la inversió n'afecta un 25%, i la demanda exterior de béns de consum se situa en un 24%. Com a conseqüència d'això, l'obertura del sector industrial regional és relativament baixa. La insularitat i la fragmentació territorial entre les Illes impliquen tant una protecció per a determinades activitats que atenen a la demanda local com una rêmora per a d'altres que atenen a la demanda exterior.

A continuació, s'estudien, per separat, les branques del sector industrial segons el criteris anteriors. D'aquesta manera, es comença analitzant la branca no manufacturera principal, que és el cas de l'energia, i posteriorment s'analitza el comportament de les branques manufactureres principals.

6.4.1. L'ENERGIA

Durant el 2003 aquesta branca presenta un comportament substancialment més positiu que el que es va obtenir durant l'exercici passat. Mentre que durant el 2002 va créixer, en termes de facturació, a una taxa del 3,93%, en produir 4.337.449 MW/h (megawatts per hora), durant el 2003 ha crescut a un 9,51%, amb una producció de 4.749.840 MW/h. Aquesta taxa és la major dels darrers anys. A l'igual del 2002, Eivissa i Formentera lideren aquest creixement, amb un 12,07%. (Vegeu el quadre I-46)

A diferència de l'exercici passat, les causes d'aquest augment són els usos no domèstics, que presenten unes taxes de creixement majors que les que es varen obtenir l'any anterior. Això no obstant, l'ús domèstic, encara que ha crescut de manera important (un 9,76%), ho ha fet a un ritme inferior al de l'exercici 2002.

Si analitzam la facturació d'energia elèctrica per sectors econòmics, podem observar que el sector serveis presenta una recuperació important, ja que ha crescut un 10,8%, mentre que el 2002 havia baixat un -0,5%. El sector de la construcció presenta signes de refredament, ja que la facturació ha disminuït un -5,1%, mentre que el 2002 va créixer al 23,2%. Un altre sector que presenta un descens en la facturació és la indústria, que baixa un -7,4%, mentre que l'any 2002 va augmentar lleugerament (un 0,6%). En termes agregats, la facturació ha augmentat un 8,8%, una dada substancialment més elevada que la que es va observar l'any anterior (3,9%).(Vegeu el quadre I-47)

QUADRE I-46. ESTRUCTURA DE LA FACTURACIÓ PER USOS, ENERGIA ELÈCTRICA (MW/H)

	Usos domèstics		Resta de baixa tensió		Alta tensió		Total	
		% var.		% var.		% var.		% var.
Balears								
2000	1.335.185	5,68	1.635.240	3,67	914.168	11,32	3.884.591	6,08
2001	1.429.276	7,05	1.730.509	5,83	1.013.667	10,88	4.173.449	7,44
2002	1.589.261	11,19	1.725.704	-0,28	1.021.397	0,76	4.337.499	3,93
2003	1.744.417	9,76	1.878.996	8,88	1.126.427	10,28	4.749.840	9,51
Mallorca								
2000	1.026.447	5,49	1.245.981	3,12	795.682	11,95	3.068.109	6,09
2001	1.101.378	7,30	1.311.528	5,26	879.459	10,53	3.292.465	7,31
2002	1.226.116	11,33	1.305.868	-0,43	877.130	-0,26	3.409.106	3,54
2003	1.344.089	9,62	1.418.196	8,60	955.198	8,90	3.717.483	9,05
Menorca								
2000	139.739	3,35	162.683	4,37	45.211	3,36	347.637	3,83
2001	150.207	7,49	178.954	10,00	49.451	9,38	378.613	8,91
2002	161.263	7,36	176.027	-1,64	53.934	9,07	391.224	3,33
2003	179.556	11,34	192.187	9,18	59.905	11,07	431.648	10,33
Pitiüses								
2000	168.995	8,91	226.579	6,25	73.274	9,72	468.846	7,73
2001	177.692	5,15	239.923	5,89	84.756	15,67	502.369	7,15
2002	201.883	13,61	243.818	1,62	90.329	6,58	536.031	6,70
2003	220.772	9,36	268.613	10,17	111.324	23,24	600.709	12,07

Fonts: GESA i elaboració pròpia

QUADRE I-47. FACTURACIÓ D'ENERGIA ELÈCTRICA A LES ILLES BALEARS, PER SECTORS ECONÒMICS (MW/H) (1999-2003)

	Total		Agricultura		Indústria		Construcció	
		% var.		% var.		% var.		% var.
1999	3.661.983	11,0	66.728	12,4	278.858	—	32.347	68,3
2000	3.884.591	6,1	70.361	5,4	272.896	-2,1	42.498	31,4
2001	4.173.449	7,4	70.283	-0,1	282.581	3,5	47.907	12,7
2002	4.337.499	3,9	68.345	-2,8	284.155	0,6	59.032	23,2
2003	4.719.004	8,8	72.666	6,3	263.005	-7,4	56.005	-5,1

	Serveis		Enllumenat		Usos domèstics		Revenedor	
		% var.		% var.		% var.		% var.
1999	1.912.464	12,7	80.588	4,2	1.263.374	13,2	33.624	10,6
2000	2.045.281	6,9	82.369	2,2	1.335.185	5,7	35.824	6,5
2001	2.220.764	8,6	85.542	3,9	1.429.275	7,0	37.097	3,6
2002	2.209.605	-0,5	84.854	-0,8	1.590.260	11,3	41.248	11,2
2003	2.447.305	10,8	90.876	7,1	1.744.417	9,7	44.730	8,4

Nota: La indústria inclou els subsectors industrials i el consum a les centrals elèctriques. A causa del canvi de la CNAE emprada per GESA, el sector industrial a partir de mitjan 1998 deixa de comptabilitzar determinats subsectors.

Fonts: GESA i elaboració pròpia.

Pel que fa al consum de productes petrolers líquids, presentam les dades comparatives del 2002 i del 2003. (Vegeu el quadre I-48)

El consum de Mallorca representa el volum majoritari de consum d'aquests productes, amb un 82,5% del total, mentre que Menorca representa el 7,6% del consum, i les Pitiüses, el 9,9% del total de les Illes. Mallorca i Menorca presenten

un creixement superior a la mitjana regional, que és del 10,4%.

6.4.2. LES INDÚSTRIES RELACIONADES AMB EL SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ

La indústria del ciment és la branca principal que s'associa al sector de la construcció. L'evolució durant el 2003 ens mostra un clar decreixement, del 13,36%, en les vendes. (Vegeu l'apartat 7.2.1.)

QUADRE I-48. CONSUM DE PRODUCTES PETROLIERS LÍQUIDS PER ILLES (2002-2003)

Illes Balears	2002	2003	% variació
Mallorca	1.396.897,8	1.549.546,2	10,9
Menorca	128.344,9	142.886,0	11,3
Pitiüses	176.653,8	186.716,0	5,7
Total	1.701.896,5	1.879.148,0	10,4

Fonts: CLH i elaboració pròpia.

Quant a la resta de branques industrials extractives que es relacionen amb el sector de la construcció, a les Balears durant l'any 2003 hi havia registrades 145 pedreres, 112 de les quals es localitzen a Mallorca; 20, a Menorca, i 13, a Eivissa i Formentera. Les més nombroses són les calcàries i els maresos, amb 56 i 58 pedreres registrades, respectivament. (Vegeu el quadre I-49)

D'altra banda, quant a la producció, la més elevada correspon també a les pedreres de calcàries, amb 2.400 milers de metres cúbics, seguides de les de marga, amb 400 milers de metres cúbics. En termes agregats, per comparació del 2003 respecte del 2002, a les Balears

s'han extret de les pedreres 401,22 milers de metres cúbics més, que s'han distribuït en 231,91 milers de metres cúbics a Mallorca, 58,46 milers de metres cúbics a Menorca i 50,85 milers de metres cúbics a Eivissa i Formentera. (Vegeu els quadres I-50 i I-51)

Es pot estimar que el conjunt de les indústries relacionades més directament amb el sector de la construcció (extracció de minerals no metàl·lics ni energètics, fabricació de productes minerals no metàl·lics i les indústries de la fusta, llevat de mobles, cistelleria i esparteria), varen generar 5.363 ocupats, és a dir, el 17% del total del sector industrial.

QUADRE I-49. EXTRACCIÓ DE MINERALS NO METÀL·LICS: ILLES BALEARS (2003)

	Arena	Argiles	Calcàries	Maresos	Cal	Margues	Silicat	Sal	Guix	Total
	(Nombre de pedreres)									
Mallorca	1	14	37	51	2	3	1	1	2	112
Menorca	3		10	7	—	—	—	—	—	20
Eivissa i Formentera	2	1	9	—	—	—	—	—	1	13
Total	6	15	56	58	2	3	1	2	2	145

Font: Direcció General d'Indústria.

QUADRE I-50. EXTRACCIÓ DE MINERALS NO METÀL·LICS: ILLES BALEARS (2003)

	Arena	Argiles	Calcàries	Maresos	Cal	Margues	Silicat	Sal*	Guix	Total
	(Milers de metres cúbics)									
Mallorca	2,5	72	1.600	200	10	400	25	—	19	2.328,5
Menorca	55	—	350	8	—	—	—	—	—	413,0
Eivissa i Formentera	8,5	30	450	—	—	—	—	—	—	488,5
Total	66	102	2.400	208	10	400	25	60	19	3.290,0

* La dada de la producció de sal només queda reflectida com a total, sense desagregació per illes.
Font: Direcció General d'Indústria.

QUADRE I-51. EXTRACCIÓ DE MINERALS NO METÀL·LICS. ILLES BALEARS (1998-2003)

	Mallorca		Menorca		Eivissa i Formentera		Illes Balears	
	milers de m ³	Dif.	milers de m ³	Dif.	milers de m ³	Dif.	milers de m ³	Dif.
1998	2.629,19	—	226,51	—	248,88	—	3.104,58	—
1999	3.057,63	428,44	232,91	6,4	227,4	-21,48	3.517,94	413,36
2000	3.228,69	171,06	258,24	25,33	240,78	13,38	3.727,71	209,77
2001	2.083,37	-1145,32	276,12	17,88	505,27	264,49	2.864,76	-862,95
2002	2.096,59	13,22	354,54	78,42	437,65	-67,62	2.888,78	24,02
2003	2.328,50	231,91	413,00	58,46	488,5	50,85	3.290,00	401,22

* La diferència entre la suma de la producció per illes i el total és deguda que no es desagrega per illes la producció de sal.

Font: Direcció General d'Indústria.

6.4.3. LA INDÚSTRIA I EL COMERÇ EXTERIOR

En aquest apartat es fa un breu resum de l'evolució del comerç exterior i s'analitza d'una manera més detallada el sector del calçat.

6.4.3.1. El comerç exterior

Segons les dades de l'Institut Espanyol de Comerç Exterior (ICEX) i sense tenir en compte les partides distorsionants (material de transport aeri, automòbils i cotxes de lloguer), durant l'any 2003 les Illes Balears varen exportar un total de 457,2 milions d'euros, un 15,6% menys que l'any anterior, i veren importar un total de 450,1 milions d'euros, un 14,3% més que l'any 2002. El dèficit comercial al qual es va arribar durant l'any va ser de 537,9 milions d'euros, valor que va duplicar el que es generà durant l'any 2002 (209,6 milions d'euros). (Vegeu el quadre I-52)

El calçat és el sector industrial tradicional de les Illes Balears que presenta les xifres d'exportació majors. Durant el 2003, les

empreses varen exportar per valor de 118,7 milions d'euros, enfront dels 143,6 milions de l'any 2002. Les exportacions del calçat balear han disminuït un 17,3%. La causa principal d'aquesta disminució és la difícil situació econòmica mundial i l'apreciació de l'euro enfront de la resta de divises internacionals, especialment el dòlar. Durant l'any 2003 es va generar un superàvit comercial de 84,2 milions d'euros, un 26,8% menys que el que es generà durant el 2002 (115,1 milions d'euros).

Les exportacions de productes minerals engloben, bàsicament, el subministrament de combustibles en vaixells i aeronaus estrangers. La xifra d'exportació va arribar als 59,9 milions d'euros, xifra molt similar a la que s'aconseguí l'any 2002. Aquesta partida té un dèficit comercial de 13,7 milions d'euros, i, tot i així, millora respecte de l'any 2002, ja que es redueix un 21,0%.

La partida de màquines i d'artefactes mecànics i aparells elèctrics inclou les exportacions de grifons i els turboreactors per a l'aviació, a més a més dels materials

QUADRE I-52. COMERÇ EXTERIOR PER SECCIONS ARANZELÀRIES (2002-2003)

	Exportacions			Importacions			Saldo comercial			Diferència (milers d'euros)	Variació (%)
	2003	2002	%	2003	2002	%	2003	2002	2002		
	(milers d'euros)			(milers d'euros)			(milers d'euros)				
Total	457.205	541.565	-15,6	450.099	393.890	14,3	-537.934	-209.625	-328.309	156,6	
05. Productes minerals	59.871	59.750	0,2	73.553	77.071	-4,6	-13.682	-17.321	3.639	-21,0	
06. Productes d'indústries químiques i derivats	18.922	32.641	-42,0	25.362	22.918	10,7	-6.351	9.725	-16.076	-165,3	
07. Matèries plàstiques artificials, cautxú, i les seves manufactures	4.144	3.922	5,7	7.088	7.432	-4,6	-2.941	-3.498	557	-15,9	
08. Pells, cuiros, pelleteria i les seves manufactures	6.158	13.178	-53,3	29.148	32.665	-10,8	-22.976	-19.474	-3.502	18,0	
09. Fusta, carbó vegetal, suro, i les seves manufactures	1.050	1.484	-29,2	27.083	27.925	-3,0	-26.015	-26.470	455	-1,7	
10. Paper i manufactures, arts gràfiques	1.086	1.158	-6,2	13.100	13.723	-4,5	-12.029	-12.539	510	-4,1	
11. Matèries tèxtils i les seves manufactures	4.003	3.943	1,5	32.791	43.201	-24,1	-28.771	-39.241	10.470	-26,7	

Continua

QUADRE I-52. COMERÇ EXTERIOR PER SECCIONS ARANZELÀRIES (2002-2003)

	Exportacions			Importacions			Saldo comercial			Variació (%)
	2003	2002	%	2003	2002	%	2003	2002	Diferència	
	(milers d'euros)			(milers d'euros)			(milers d'euros)			
12. Calçat, capells, paraigües, para-sols, plomes, flors artificials	118.669	143.572	-17,3	35.377	28.489	24,2	84.258	115.129	-30.871	-26,8
13. Manufactures de pedra, ciment, etc., ceràmica, vidre	3.362	2.833	18,7	8.780	9.135	-3,9	-5.419	-6.302	883	-14,0
14. Perles fines, pedres i metalls preciosos	20.118	24.674	-18,5	11.497	8.453	36,0	8.626	16.222	-7.596	-46,8
15. Metalls comuns i les seves manufactures	3.771	3.895	-3,2	9.106	14.251	-36,1	-2.141	-4.889	2.748	-56,2
16. Màquines i aparells, material elèctric	50.898	62.286	-18,3	121.483	55.078	120,6	-62.927	9.039	-71.966	-796,2
17. Material de transport	138.772	157.838	-12,1	9.526	7.781	22,4	-433.108	-217.287	-215.821	99,3
18. Òptica, fotografia i cinema, aparells de precisió	1.634	1.792	-8,8	11.652	13.534	-13,9	-9.625	-10.974	1.349	-12,3
19. Armes i municions, les seves parts i accessoris	512	365	40,3	6	6	0,0	506	341	165	48,4
20. Mercaderies i productes diversos	7.042	6.541	7,7	32.808	30.906	6,2	-25.760	-24.328	-1.432	5,9
21. Objectes d'art, de col·lecció o d'antiguitat	195	380	-48,7	491	305	61,0	1.949	75	1.874	2498,7
22. No classificats	16.998	21.313	-20,2	1.248	1.017	22,7	18.472	22.167	-3.695	-16,7

Font: Institut Espanyol de Comerç Espanyol (ICEX).

Nota: sense partides distorsionants.

elèctrics. Durant el 2002, es va exportar un total de 50,9 milions d'euros, un 18,3% menys que l'any 2002, mentre que el valor de les importacions que es varen generar va arribar als 121,5 milions d'euros, de manera que en va resultar un dèficit comercial proper als 63 milions d'euros.

El valor de les exportacions de joieria (perles fines, pedres i metalls preciosos) va arribar als 20,1 milions d'euros, un 18,5% menys que l'any anterior. Les importacions d'aquest sector varen créixer un 36%, de manera que s'arribà als 11,5 milions.

El capítol de material de transport no inclou les operacions de venda d'avions i de components aeronàutics que han dut a terme les companyies domiciliades a les Illes Balears.

6.4.3.2. La indústria del calçat a les Balears³⁷

Així com la indústria turística dins el sector dels serveis ha estat pionera i és capdavantera en el seu gènere, en el sector industrial hi ha una activitat de característiques similars, el calçat, que presenta fins i tot altres fets comuns, com ara una gran vocació exportadora i la incorporació d'innovacions tecnològiques. Tanmateix, en aquest sector hi ha un factor distintiu respecte del turisme en la seva llarga evolució històrica: la reconversió. A l'igual d'altres subsectors industrials, el calçat balear patí crisis estructurals, en especial, en la dècada dels 80, la qual cosa va significar que desapareguessin quasi les tres quartes parts de les empreses del sector.

Tanmateix, la indústria supervivent ha fet un bot qualitatiu tan important que s'ha situat en el primer lloc d'Espanya en qualitat (entesa com a modernitat, moda i relació qualitat-preu o *money for value*, segons una expressió familiar en el sector turístic), i alguna de les empreses se situa fins i tot entre les deu primeres del món. I una cosa que és molt important quant al màrqueting i la imatge: es manté el segell artesà del calçat balear.

És interessant anotar que, a l'origen, gran part del calçat balear era de disseny estranger (en especial, italià), i fins a finals de la dècada dels setanta se seguia produint una part important per a certes marques estrangeres. A partir de la fi dels setanta, la indústria del calçat de les Balears creà els seus models propis i s'independitzà de la subcontractació per a altres empreses. Aquest procés ha culminat amb un gir total del sistema productiu, ja que actualment se subcontracten parts de la producció amb països com el Marroc, Portugal i Grècia. Tenint en compte el fet insular (amb els costos addicionals que s'hi associen), l'absència de matèria primera local i la característica exportadora, són admirables els esforços que s'han fet i la resistència que ha mostrat aquest subsector industrial.

El sector industrial de les Balears genera al voltant del 9% del PIB regional, per la qual cosa la producció del subsector del calçat, amb 156 milions d'euros, representa el 7,4% del sector industrial balear i el 0,7% del PIB balear. Si bé en termes

37. Vegeu: Catalina Barceló i Esteve Bardolet, «La industria del calzado en Baleares: de actividad pionera a actividad puntera», en: *Ponències del Seminari sobre la indústria del calçat al Raiguer*, Inca, 5 i 6 de febrer de 2004, Consell Econòmic i Social de les Illes Balears.

quantitatius això no és aparentment rellevant, sí és rellevant en termes de subsector emblemàtic, amb projecció turística i capacitat exportadora, ja que representa el 24,2% de les exportacions de les Balears del 2003 (excloent-ne les partides distorsionants de vendes de components d'avions i de vaixells, així com els vehicles de lloguer ja utilitzats), la qual cosa el converteix en la primera exportació balear (lògicament darrere del «turisme», que no té un reconeixement oficial i estadístic com a tal sector d'exportació). En el quadre 1, veiem que el valor de la producció del calçat balear ha decrescut un 7,7% els darrers anys (2000-2003), i representa el 5,7% del total espanyol.

Potser sembla sorprenent per a qui coneix menys la qualitat i el prestigi del calçat de les Balears (produït en un 70% a Mallorca i el 30% restant a Menorca, aproximadament) l'escassa quota del valor de producció respecte del total d'Espanya, del 5,7%.

Una característica de la producció del calçat balear és l'especialització en el mercat femení (realment, el més dinàmic), com és el cas de Menorca, si bé a Mallorca

la producció està més equilibrada en el gènere. No hi ha una producció notable de calçat esportiu (amb elements de tela/plàstic). A Espanya, la producció del calçat de pell encara representa prop del 80% del total, enfront del 20% del calçat de plàstic, de cautxú, de fusta i de tela.

L'any 2003 eren 116 les empreses del calçat, que donaven feina a 2.535 treballadors, xifres de què resultava una mitjana teòrica de 22 treballadors per empresa. Es tracta, doncs, d'un subsector en predomini de petites i mitjanes empreses, com la gran major part de les empreses de les Balears. L'evolució 2000-2003 mostra que s'ha produït una disminució en el nombre tant d'empreses (8,7%) com d'ocupació (3,1%). Tanmateix, aquesta evolució té una causa definida i comuna a la resta de països europeus: l'augment de la competència exterior, sobretot dels països del nord d'Àfrica, de l'est d'Europa i de l'Àsia. (Vegeu el quadre I-53)

Del 1997 al 2001 les exportacions del calçat de les Balears registraren un augment notable, en passar de 46,3 milions d'euros a 150,1 milions. Fou a partir del

QUADRE I-53. PRINCIPALS MAGNITUDS ECONÒMIQUES EN EL SUBSECTOR DEL CALÇAT A BALEARS I ESPANYA (2002-2003)

	2002			2003			% 2003/2002	
	Espanya	Balears	% Balears	Espanya	Balears	% Balears	Espanya	Balears
Empreses	2.819	128	4,50	2.287	116	5,10	-18,90	-9,40
Ocupació	46.309	2.504	5,40	44.453	2.535	5,70	-4,00	1,20
Producció	3.120	169	5,40	2.740	156	5,70	-12,20	-7,70
Exportació	2.117	144	6,80	2.039	119	5,80	-3,70	-17,40
Importació	830	27	3,30	1.078	34	3,20	29,90	24,40

Unitat monetària: milions d'euros.

Font: Federació d'Indústries del Calçat Espanyol (FICE) i Consell Superior de Cambres.

2002 quan l'evolució de les exportacions va baixar, en gran part per causa de la crisi econòmica mundial. Així, el 2002 el valor de les exportacions fou de 143,6 milions d'euros (un 4,4% menys que en 2001), i el 2003 les exportacions arribaren als 118,6 milions (un 17,4% menys que l'any anterior). La importació de calçat a les Balears el 2003 totalitzà 34 milions d'euros, i representa el 3,2% del total importat per Espanya.

Les Illes Balears tenen una quota d'exportació de calçat sobre el total que ha exportat Espanya del 5,8%. El primer país/client, el 2003, és el Marroc, amb un valor exportat de 20,1 milions d'euros,

seguit molt de prop per França, amb 16,3 milions d'euros; Itàlia, amb 13,8 milions; Alemanya, amb 13,1 milions, i el Regne Unit, amb 10,3 milions. Els segueixen els països a què s'exporta un valor inferior als 10 milions, com el Japó (8,6 milions d'euros), Portugal (4,9 milions), els Estats Units (4,6 milions), i Bèlgica i Luxemburg (3,9 milions). Les xifres del Marroc, Portugal i Grècia s'han de prendre amb reserves, ja que en part corresponen a la tramesa de parts de calçat perquè posteriorment siguin elaborades i tornades a trametre a les Balears. En el total acumulat 1997-2003, França lidera el rànquing. (Vegeu el quadre I-54)

QUADRE I-54. DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA DE LES EXPORTACIONS DEL CALÇAT (1997-2003)

Mercats	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	% 03/02
França	7.505	8.598	13.253	22.441	32.667	26.362	16.254	-0,38
Alemanya	7.820	10.580	11.700	13.697	16.587	16.364	13.161	-0,20
Itàlia	2.215	2.932	8.218	16.248	22.101	23.970	13.845	-0,42
Japó	5.743	4.818	7.721	13.315	13.588	9.570	8.603	-0,10
Regne Unit	2.365	3.512	5.065	7.236	13.562	14.975	10.330	-0,31
Portugal	4.580	6.127	5.763	6.474	6.454	5.601	4.948	-0,12
Bèlgica-Luxemburg	1.476	1.877	2.871	4.194	5.030	4.845	3.996	-0,18
Marroc	162	189	2.162	4.463	6.346	6.333	20.152	2,18
Estats Units	1.744	1.374	2.748	4.338	5.049	4.120	4.625	0,12
Hong Kong	3.816	3.200	2.221	2.674	3.085	2.857	2.344	-0,18
Suïssa	2.329	1.907	1.299	2.607	3.307	3.722	1.808	-0,51
Països Baixos	902	840	1.478	2.184	2.033	2.239	1.349	-0,40
Àustria	452	974	1.134	1.504	2.215	1.539	1.225	-0,20
Taiwan	565	771	728	1.297	2.000	2.437	1.215	-0,50
Suècia	141	188	456	810	4.601	1.464	904	-0,38
Grècia	249	245	628	1.421	1.775	3.119	2.343	-0,25
Andorra	524	525	738	1.042	1.485	1.811	1.746	-0,04
Altres	3.766	3.412	2.844	5.150	8.291	12.235	9.815	-0,20
Total	46.354	52.069	71.027	111.095	150.176	143.563	118.663	-0,17

Unitat: milers d'euros.

Font: Federació d'Indústries del Calçat Espanyol (FICE) i Consell Superior de Cambres.

L'any 2002 la Unió Europea produí un total de 808 milions de parells de sabates, n'exportà 878 milions i n'importà 1.693 milions (el consum intern n'arribà als 1.622 milions). Els primers productors de la Unió Europea són Itàlia, Espanya (el 25% del total), Portugal i França, per aquest ordre. Entre els quatre fabriquen el 90% del total de la Unió Europea. Les tres quartes parts de les exportacions es destinen a països de la mateixa Unió Europea. Espanya n'exporta el 16% del total. Les principals exportacions a països no comunitaris es destinen als Estats Units (el 33% de la quota no comunitària), seguits del Japó, Rússia, Polònia, etc. Quant a les importacions a la Unió Europea, les principals procedeixen de la Xina (36% del total de importacions), el Vietnam (19% del total de les importacions), i Romania (6% del total d'importacions). La Xina n'és el primer productor mundial, gràcies a la quota de mercat en sabates esportives, al igual que constitueix un mercat important per al Vietnam. Altres països productors importants són Indonèsia, l'Índia, Tailàndia, Taiwan, etc. Una informació més detallada sobre les dades del 2002 a escala tant d'Espanya com de la Unió Europea està disponible en la publicació de la Federació d'Indústries del Calçat Espanyol (FICE) 2003.

6.4.4. LES INDÚSTRIES RELACIONADES AMB LA DEMANDA INTERIOR DE CONSUM

Ens referim en aquest cas a les indústries de l'alimentació, que en el seu conjunt varen generar 5.392 ocupacions directes, la qual cosa significa el 17% de l'ocupació industrial, i que juntament amb les indústries lligades a la construcció, representen una de les principals especialitzacions productives del sector industrial a les Balears.

El nombre d'empreses que es dediquen al subsector alimentari s'ha mantingut constant durant el 2003 respecte de l'exercici passat, en les 605 empreses. Paral·lelament, s'ha produït un lleuger increment d'efectius, d'un 0,3%; en total, 16 llocs de feina, que s'han distribuït en una pujada de 19 treballadors assalariats i en una reducció de 3 treballadors autònoms. El 83% de les empreses del subsector tenen menys de 10 treballadors, i el grup més nombrós és el que agrupa les empreses amb una plantilla entre 1 i 9 persones assalariades, que constitueixen el 60% del total. (Vegeu el quadre I-55)

QUADRE I-55. ACTIVITAT AGROINDUSTRIAL A LES ILLES BALEARS (2002-2003)								
2002			2003			Diferència	%	
Nombre d'empreses industrials		605			605	0	0	
Ocupació assalariada i per compte propi *	Assalariats	Autònoms	Total	Assalariats	Autònoms	Total		
	5.248	662	5.910	5.267	659	5.926	-16	-0,3
Distribució per estrats d'assalariats	Sense assalariats		De 10 a 49 assalariats	De 50 a 99 assalariats	De 100 a 199 assalariats	De 200 a 499 assalariats	Més de 500 assalariats	Total
	138	365	92	8	2	0	0	605

Fonts: INE i Tresoreria de la Seguretat Social.

A partir de les dades del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, s'observa que, quant a les activitats industrials que es relacionen amb la producció vegetal a les Balears, els grups que tenen una importància major són la manipulació i l'envasament de productes hortofrutícoles, que representa el 28% del total (amb 9 empreses); la panificació i les pastes alimentàries, amb un pes del 21% (amb 7 empreses), i els cellers i les empreses embotelladores de vins i de caves, amb

una quota del 18% (amb 6 empreses). (Vegeu el quadre I-56)

Quant a les activitats industrials que es relacionen amb la producció animal a les Balears els grups dels escorxadors i les sales d'especejament (amb unes 5 empreses); de la llet, els formatges i els derivats lactis (amb 4 empreses), i els embotits i salaons carnis (amb 2 empreses), agrupen el 84% del total de l'activitat. (Vegeu el quadre I-57)

QUADRE I-56. ACTIVITATS INDUSTRIALS EN L'AGRICULTURA ECOLÒGICA I SOTMESES A CONTROL (2003)

(en relació amb la indústria vegetal)	
Trull i/o envasadora d'oli	1
Cellers i embotelladores de vins i caves	6
Manipulació i envasatge de productes hortofrutícoles	9
Conserves, semiconserves i sucus vegetals	3
Elaboració d'espècies, aromàtiques i medicinals	1
Panificació i pastes alimentàries	7
Galetes, confiteria i pastisseria	0
Manipulació i envasatge de fruites seques	3
Manipulació i envasatge de grans	1
Preparats alimentaris	2
Altres	0
Total	33

Font: Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació (MAPA).

QUADRE I-57. ACTIVITATS INDUSTRIALS EN L'AGRICULTURA ECOLÒGICA I SOTMESES A CONTROL (2003)

(en relació amb la indústria animal)	
Escorxadors i sales d'especejament	5
Embotits i salaons carnis	2
Llet, formatges i derivats lactis	4
Carns fresques	1
Ous	1
Mel	0
Total	13

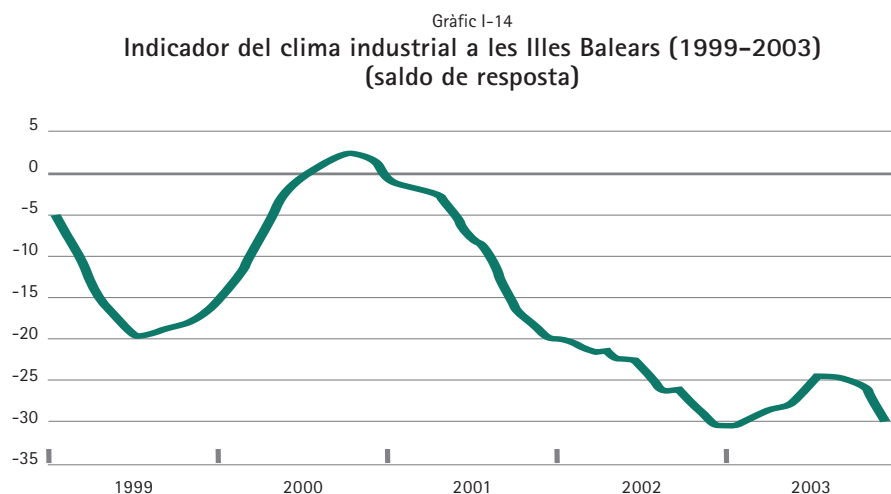
Font: Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació (MAPA).

6.5.

LES EXPECTATIVES I LA INVERSIÓ

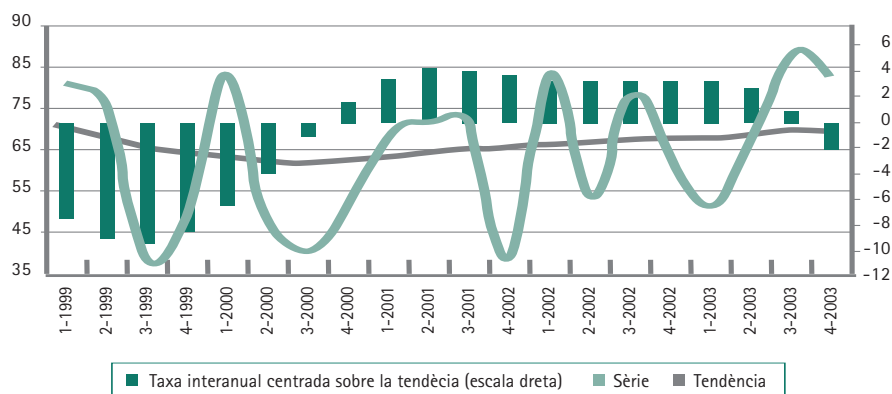
L'exercici 2003 ha confirmat un pessimisme en les expectatives del sector, que es mesuren a través de l'indicador de clima industrial, que es calcula com la mitjana aritmètica dels indicadors d'opinió empresarial sobre la cartera de comandes, les existències de productes acabats (canviats de signe) i la tendència de la producció corregida de variacions estacionals. Les magnituds que es presenten corresponen al saldo de les respostes. Tenint en compte el caràcter subjectiu d'aquest indicador, se n'observa el pendent negatiu, com a conseqüència del deteriorament de les expectatives empresarials dels empresaris del sector industrial. (Vegeu el gràfic I-14)

El gràfic I-15 mostra l'evolució de la utilització de la capacitat industrial a les Illes Balears. Aquesta sèrie recull la diferència entre els percentatges que consideren que la capacitat productiva instal·lada és excessiva i els que la consideren insuficient, pel que fa tant a la sèrie original com a la tendència i a la taxa interanual centrada sobre la tendència. Unes dades que cal destacar és que la indústria s'ha mantingut en un interval de 85-35 per al període 1999-2003. Si analitzam aquesta tendència, s'observa un punt d'inflexió en el tercer trimestre del 2000, que trenca una suau baixada. Així mateix, es palesa un altre canvi de tendència en el tercer trimestre del 2003. Aquests comportaments s'observen d'una manera clara si ens fixam en la taxa interanual centrada sobre la tendència, en què es veuen amb claredat aquests dos canvis de tendència que es varen produir en el tercer trimestre del 2000 i del 2003. (Vegeu el gràfic I-15)

Font: Ministeri de Ciència i Tecnologia, enquesta d'opinions empresarials, Direcció General d'Economia i elaboració pròpia.

Gràfic I-15
Evolució de la utilització de la capacitat industrial a les Illes Balears per trimestres (1999-2003)

Font: Ministeri de Ciència i Tecnologia, enquesta d'opinions empresarials, Direcció General d'Economia i elaboració pròpia.

Finalment, podem observar que l'estadística de l'any 2003 corresponent als expedients que ha tramitat el Registre Industrial de la Direcció general

d'Indústria presenta una clara desacceleració, tant si es considera en valors monetaris com en potència instal·lada o en noves ocupacions. (Vegeu el quadre I-58)

QUADRE I-58. INVERSIÓ: LLOCS DE TREBALL I POTÈNCIA ELÈCTRICA DE LES NOVES INDÚSTRIES (2002-2003)			
2003	Total de la inversió (en euros)	Potència elèctrica (en kW)	Personal
Mallorca	79.599.401	138.779	3.699
Menorca	5.228.681	82.415	292
Eivissa	2.498.583	592	318
Formentera	86.737	28	13
Total 2003	87.413.402	221.814	4.322
Total 2002	1.515.792.210	290.735	7.113

Font: Direcció General d'Indústria.